

Maatschappelijke opgaven in relatie tot het bibliotheeknetwerk in Zuid-Holland, bijlagen

**Bijlagen bij de
themapublicatie
geletterdheid
jeugd 7-12 jaar**

**Wij werken
aan de
toekomst van
bibliotheeken**

BIJLAGE 1: RESULTATEN BOP-ENQUÊTE 'SAMENWERKING PRIMAIR ONDERWIJS 2017-2018'

Tabel 1

V3

Hoeveel van de volgende typen scholen bevinden zich in uw verzorgingsgebied?

Gemiddeld aantal scholen in verzorgingsgebied per basisbibliotheek*	Zuid-Holland	Nederland
Basisonderwijs (bo): n=22 (ZH), n=138 (NL)	54,5 (1199 scholen)	45,5 (6284 scholen)
Speciaal basisonderwijs (sbo): n=22 (ZH), n=137 (NL)	6,9 (151 scholen)	3,0 (408 scholen)
Speciaal onderwijs (so/vso): n=20 (ZH), n=134 (NL)	2,0 (40 scholen)	2,4 (316 scholen)

* Bibliotheken die 0 geantwoord hebben zijn meegenomen in het gemiddelde.

Tabel 2

V4

Met hoeveel scholen in uw verzorgingsgebied werkt u samen op het gebied van leesbevordering, informatievaardigheden en mediawijsheid?

Leesbevordering, gemiddeld aantal scholen per basisbibliotheek*	Zuid-Holland	Nederland
Basisonderwijs (bo): n=22 (ZH), n=138 (NL)	43,3 (952 scholen)	38,2 (5273 scholen)
Speciaal basisonderwijs (sbo): n=22 (ZH), n=137 (NL)	3,8 (83 scholen)	2,0 (279 scholen)
Speciaal onderwijs (so/vso): n=20 (ZH), n=132 (NL)	1,1 (21 scholen)	1,0 (131 scholen)
Informatievaardigheden, gemiddeld aantal scholen per basisbibliotheek*	Zuid-Holland	Nederland
Basisonderwijs (bo): n=21 (ZH), n=135 (NL)	22,1 (464 scholen)	21,8 (2947 scholen)
Speciaal basisonderwijs (sbo): n=20 (ZH), n=133 (NL)	0,9 (18 scholen)	0,9 (119 scholen)
Speciaal onderwijs (so/vso): n=20 (ZH), n=131 (NL)	0,3 (6 scholen)	0,3 (38 scholen)
Mediawijsheid, gemiddeld aantal scholen per basisbibliotheek*	Zuid-Holland	Nederland
Basisonderwijs (bo): n=21 (ZH), n=136 (NL)	16,1 (338 scholen)	16,0 (2171 scholen)
Speciaal basisonderwijs (sbo): n=20 (ZH), n=134 (NL)	0,6 (11 scholen)	0,6 (84 scholen)
Speciaal onderwijs (so/vso): n=19 (ZH), n=130 (NL)	0,4 (7 scholen)	0,2 (24 scholen)

* Bibliotheken die 0 geantwoord hebben zijn meegenomen in het gemiddelde.

Tabel 3

V5

Welk type diensten biedt uw bibliotheek bij de samenwerking met het primair onderwijs op het gebied van leesbevordering?

	Zuid-Holland		Nederland
	Aantal bibliotheken	n=22	n=138
Uitvoeren en ondersteunen activiteiten en/of werkvormen in groep en/of schoolbibliotheek	22	100%	95%
Workshops en/of trainingen leerkrachten	20	91%	90%
Opstellen leesplan	19	86%	87%
Informatieavonden en/of workshops ouders	19	86%	92%
Bijwonen teamvergaderingen	18	82%	71%
Advies over gebruik boeken bij zaakvakken	17	77%	78%
Advies over individuele leerlingen	17	77%	49%
Begeleiden of opleiden van vrijwilligers	16	73%	80%
Begeleiden leerlingen in schoolbibliotheek	16	73%	71%
Anders, namelijk	1	5%	11%
Geen	0	0%	0%
Weet ik niet	0	0%	0%

Tabel 4

V7

[Indien vraag 3 leesbevordering; meer dan 0] Welke van de onderstaande leesbevorderingsprogramma's biedt uw bibliotheek aan in de samenwerking met het primair onderwijs?

Leesbevorderingsprogramma's	Zuid-Holland		Nederland
	Aantal bibliotheken	N=22	n=138
Kinderboekenweek	22	100%	96%
Nationale Voorleesdagen	22	100%	96%
Nationale voorleeswedstrijd	21	95%	99%
VakantieBieb	19	86%	89%
Nederland Leest Junior	16	73%	71%
Nederlandse Kinderjury	15	68%	72%
Poëzieweek	6	27%	32%
De Rode Draad	0	0%	30%
Anders	2	9%	17%
Geen	0	0%	0%
Weet ik niet	0	0%	0%

Tabel 5

V6

Welk type diensten biedt uw bibliotheek bij de samenwerking met het primair onderwijs op het gebied van informatievaardigheden en mediawijsheid? (Selectie: indien samenwerking met scholen m.b.t. informatievaardigheden en/of mediawijsheid)

	Zuid-Holland		Nederland
	Aantal bibliotheken	N=19	n=120
Klassikale instructies / workshops leerlingen	17	89%	91%
Uitvoeren en ondersteunen activiteiten in groep en/of schoolbibliotheek	15	79%	83%
Workshops en/of trainingen leerkrachten	14	74%	65%
Aanbieden leermiddelen rondom informatievaardigheden	14	74%	70%
Aanbieden leermiddelen rondom mediawijsheid	14	74%	63%
Informatieavonden / workshops ouders	13	68%	69%
Bijwonen teamvergaderingen	11	58%	49%
Opstellen mediaplan	8	42%	48%
Begeleiden of opleiden van vrijwilligers	3	16%	16%
Anders	2	11%	8%
Geen	0	0%	1%
Weet ik niet	0	0%	0%

Tabel 6

V8

Welke van de onderstaande informatievaardigheden - en mediawijsheidsprogramma's biedt uw bibliotheek aan in de samenwerking met het primair onderwijs? (Selectie: bibliotheken die samenwerken met scholen m.b.t. informatievaardigheden en/of mediawijsheid)

Leesbevorderingsprogramma's	Zuid-Holland		Nederland
	Aantal bibliotheken	N=19	n=120
Enkele losse lessen over mediawijsheid	15	79%	71%
Programma's op maat ontwikkeld met expertise van de bibliotheek	13	68%	75%
Een bestaand programma over veilig internetten	9	47%	40%
Een bestaand programma over zoeken en verwerken van informatie	7	37%	53%
Een bestaand programma over media	7	37%	34%
Leermiddelen met nadruk op ander vak of onderwerp	4	21%	13%
Een bestaand programma over nieuws	3	16%	12%
Anders	3	16%	11%
Een bestaand programma over het presenteren van informatie	2	11%	15%
Geen	0	0%	3%
Weet ik niet	0	0%	0%

Tabel 7

V9+V10

Aantal schoollocaties waar leesplan is ingevuld (Selectie: indien samenwerking met scholen m.b.t. leesbevordering)/
Aantal schoollocaties waar informatievaardigheden/mediaplan is ingevuld (Selectie: indien samenwerking met scholen m.b.t. informatievaardigheden en/of mediawijsheid)

	Zuid-Holland		Nederland	
	Leesplan (n=22)	Info.vaardigheden/mediaplan (n=19)	Leesplan (n=138)	Info.vaardigheden/mediaplan (n=121)
75% of meer van de schoollocaties	18%	0%	22%	4%
50-75% van de schoollocaties	9%	5%	17%	2%
25-50% van de schoollocaties	18%	5%	23%	6%
Minder dan 25% van de schoollocaties	32%	21%	19%	24%
Geen	18%	63%	15%	59%
Weet niet	5%	5%	4%	5%

Tabel 8

V14

Met hoeveel scholen in uw verzorgingsgebied voert u verkennende gesprekken voor de implementatie van de aanpak de Bibliotheek op school (= fase 1: acquisitie)?

Leesbevordering, Fase 1: Acquisitie. Gemiddeld aantal scholen per basisbibliotheek*	Zuid-Holland	Nederland
Basisonderwijs (bo): n=22 (ZH), n=137 (NL)	4 (87 scholen)	3 (407 scholen)
Speciaal basisonderwijs (sbo): n=22 (ZH), n=136 (NL)	0,2 (5 scholen)	0,1 (15 scholen)
Speciaal onderwijs (so/vso): n=20 (ZH), n=136 (NL)	0,1 (3 scholen)	0,1 (15 scholen)
Informatievaardigheden, Fase 1: Acquisitie. Gemiddeld aantal scholen per basisbibliotheek*	Zuid-Holland	Nederland
Basisonderwijs (BO): n=21 (ZH), n=135 (NL)	1,2 (25 scholen)	2,7 (365 scholen)
Speciaal basisonderwijs (sbo): n=21 (ZH), n=135 (NL)	0 (1 school)	0,1 (10 scholen)
Speciaal onderwijs (so/vso): n=21 (ZH), n=135 (NL)	0,1 (2 scholen)	0,1 (11 scholen)

* Dit is exclusief de mensen die weet niet geantwoord hebben. Die zijn niet meegenomen in het gemiddelde. Bibliotheken die 0 geantwoord hebben zijn wel meegenomen.

Tabel 9

V15

Met hoeveel scholen in uw verzorgingsgebied heeft u een samenwerkingscontract op basis van de aanpak de Bibliotheek op school (Fasen Implementatie, Operationeel en Borging)?

Leesbevordering, samenwerkingscontract. Gemiddeld aantal scholen per basisbibliotheek*	Zuid-Holland	Nederland
Basisonderwijs (bo): n=22 (ZH), n=138 (NL)	16,8 (370 scholen)	15,1 (2088 scholen)
Speciaal basisonderwijs (sbo): n=22 (ZH), n=136 (NL)	0,9 (19 scholen)	0,6 (84 scholen)
Speciaal onderwijs (so/vso): n=22 (ZH), n=134 (NL)	0,5 (11 scholen)	0,3 (41 scholen)
Informatievaardigheden, Samenwerkingscontract. Gemiddeld aantal scholen per basisbibliotheek*	Zuid-Holland	Nederland
Basisonderwijs (bo): n=20 (ZH), n=136 (NL)	11,2 (223 scholen)	10,1 (1376 scholen)
Speciaal basisonderwijs (sbo): n=20 (ZH), n=133 (NL)	0,4 (7 scholen)	0,4 (50 scholen)
Speciaal onderwijs (so/vso): n=20 (ZH), n=133 (NL)	0,1 (2 scholen)	0,1 (14 scholen)
Totaal, samenwerkingscontract. Gemiddeld aantal scholen per basisbibliotheek*	Zuid-Holland	Nederland
Basisonderwijs (bo): n=22 (ZH), n=138 (NL)	18,4 (405 scholen)	16,8 (2321 scholen)
Speciaal basisonderwijs (sbo): n=22 (ZH), n=136 (NL)	0,9 (19 scholen)	0,7 (94 scholen)
Speciaal onderwijs (so/vso): n=22 (ZH), n=134 (NL)	0,5 (10 scholen)	0,3 (46 scholen)

* Dit is exclusief de mensen die weet niet geantwoord hebben. Die zijn niet meegenomen in het gemiddelde. Bibliotheken die 0 geantwoord hebben zijn wel meegenomen.

Tabel 10

V18

Kunt u voor de onderstaande (soortgelijke) functies aangeven of u voor de samenwerking met het primair onderwijs personeel beschikbaar heeft?

	Zuid-Holland		Nederland
	Aantal bibliotheken	n=22	n=138
Onderwijsspecialist	17	77%	64%
Projectleider/programma coördinator/accountmanager	16	73%	46%
Leesconsulent	15	68%	55%
Specialist doelgroepenbeleid Jeugd	13	59%	28%
Lees- en mediaconsulent (combifunctie)	12	55%	49%
Mediaconsulent	10	45%	28%
Anders	3	14%	14%
Geen personeel beschikbaar voor samenwerking primair onderwijs	0	0%	1%
Weet ik niet	0	0%	0%

Tabel 11

V23

Uit welke bronnen wordt de samenwerking met het primair onderwijs gefinancierd?

	Zuid-Holland		Nederland
	Aantal bibliotheken	n=22	n=138
De Bibliotheek	20	91%	95%
De scholen	20	91%	90%
De gemeenten (bovenop de reguliere subsidie)	16	73%	44%
Stimuleringsfondsen (w.o. Kunst van Lezen en KB) en subsidies commerciële partijen	11	50%	51%
Anders, namelijk	2	9%	5%
De provincie	0	0%	3%
Wij ontvangen geen financiering voor samenwerking met het primair onderwijs	0	0%	2%
Weet ik niet	0	0%	1%

Tabel 12

V24

Is het budget dat de bibliotheek heeft vrijgemaakt voor de samenwerking met het primair onderwijs structureel en/of incidenteel? (Selectie: indien bij vraag 23 de Bibliotheek is genoemd)

Leesbevorderingsprogramma's	Zuid-Holland		Nederland
	Aantal bibliotheken	n=20	n=131
Structureel	19	95%	82%
Incidenteel	12	60%	44%

Tabel 13

V26

Kunt u aangeven van hoeveel gemeenten u onderstaande vormen van financiering voor samenwerking ontvangt? (Selectie: indien samenwerking met po, deels, door gemeente wordt gefinancierd, v23)

	Zuid-Holland		Nederland	
	% bibliotheken (n=16)	scholen aantal gemeenten	% bibliotheken (n=61)	scholen aantal gemeenten
Een bijdrage voor het opstarten van de samenwerking	19%	3	23%	23
Een structurele bijdrage voor samenwerking	50%	19	56%	99
Een combinatie	44%	10	34%	37

Tabel 14

V27

Kunt u aangeven hoeveel van de schoollocaties waarmee uw bibliotheek samenwerkt een financiële bijdrage leveren aan uw dienstverlening? (Selectie: indien samenwerking met po, deels, door scholen wordt gefinancierd, v23)

Gemiddeld aantal scholen per basisbibliotheek*	Zuid-Holland n=20	Nederland n=124
Een bijdrage voor het opstarten van de samenwerking	19,3 (348 scholen)	23 (2763 scholen)
Een structurele bijdrage voor samenwerking	21,3 (384 scholen)	17,7 (2119 scholen)
Een combinatie	5,4 (97 scholen)	8,8 (1049 scholen)

* Bibliotheken die 0 geantwoord hebben zijn meegenomen in het gemiddelde. Bibliotheken die weet niet hebben geantwoord, 2 van de 20 voor ZH, zijn niet mee genomen.

Tabel 15

V30

**Kunt u hieronder aangeven wat er goed gaat bij de samenwerking met het primair onderwijs?
Met welke drie elementen van de samenwerking bent u het meest tevreden?**

	Zuid-Holland		Nederland
	Aantal bibliotheken	n=22	n=138
Voldoende expertise binnen eigen bibliotheek	15	68%	57%
De samenwerking met partners verloopt goed	14	64%	65%
De doelgroep is goed te vinden of te bereiken	7	32%	43%
Voldoende beleidsprioriteit bij het onderwijs	7	32%	32%
Voldoende zicht op de effectiviteit van onze dienstverlening	6	27%	14%
Voldoende financiering	5	23%	22%
Voldoende personele bezetting	4	18%	20%
De technische infrastructuur (computernetwerk etc.)	1	5%	4%
Voldoende beleidsprioriteit bij gemeente	1	5%	11%
Onderwijsmateriaal is toereikend	1	5%	4%
Anders	1	5%	2%
Geen	0	0%	2%
Weet ik niet	0	0%	1%

Tabel 16

V32

Wat zijn volgens u de drie meest voorkomende knelpunten bij de samenwerking met het primair onderwijs?

	Zuid-Holland		Nederland
	Aantal bibliotheken	n=22	n=138
Onvoldoende financiering	13	59%	65%
Onvoldoende personele bezetting binnen de eigen bibliotheek	11	50%	64%
Onvoldoende beleidsprioriteit bij gemeente	7	32%	32%
Onvoldoende beleidsprioriteit bij het onderwijs	6	27%	35%
De samenwerking met partners verloopt stroef	5	23%	11%
Onvoldoende expertise binnen eigen bibliotheek	4	18%	12%
Onvoldoende zicht op de effectiviteit van onze dienstverlening	2	9%	15%
De technische infrastructuur is ontoereikend (computernetwerk etc.)	2	9%	7%
Een ander knelpunt namelijk:	2	9%	8%
De doelgroep is moeilijk te vinden of te bereiken	1	5%	4%
Onderwijsmateriaal is ontoereikend	0	0%	1%
Wij hebben geen knelpunten	0	0%	1%
Weet ik niet	0	0%	1%

V31

Kunt u een voorbeeld geven van een project of initiatief dat uw bibliotheekorganisatie in 2017-2018 in het kader van samenwerking met het primair onderwijs heeft uitgevoerd waarop u trots bent? (n=16, antwoorden ZH)

Dat dBos bijna zichzelf verkoopt, is heel mooi. We zijn trots op de methode die wij afgelopen jaar voor het speciaal onderwijs hebben ontwikkeld.

De invoer van onze educatieve website: edubiebdenhaag.nl. Een prachtig overzicht van onze dienstverlening

Niet specifiek. De trots betreft het bereik van alle kinderen in Schiedam in de leeftijdscategorie van 4-12 jaar voor wat betreft lezen, leren en informeren.

Het project 'Kijk mij lezen' waarbij leerlingen van groep 3 een aantal keer per jaar worden gefilmd, om hun voortgang direct te kunnen tonen aan hun ouders. daarnaast heel trots op de uiterst positieve uitkomst van de jaarlijkse evaluaties met de schooldirecties.

ToekomstTaal In samenwerking met Technolab lessen ontwikkeld voor PO en uitgevoerd. Gaat over de taal van projecten en oplossingen en hoe je die schematisch weer kunt geven in denkbelden (visuele modellen)

De verdere ontwikkeling van de verdiepende Leerlijn Lezen & Literatuur en de uitnodiging die we gestuurd hebben naar Aidan Chambers om naar Nederland te laten komen voor september 2018 en de start van het organiseren van deze bijeenkomst voor het onderwijs.

Op alles ;-)

Wij organiseren ieder jaar een aantal inspiratieavonden voor leerkrachten, De Boekenberg Academy.

Vindplaatsen.

De Nationale Voorleesdagen: de leesconsulenten hebben aan heel veel kinderen voorgelezen tijdens deze periode (meer dan gewoonlijk).

Dat we met de Bibliotheek op school meer stappen gezet hebben.

In Albrandswaard 10 dBos scholen binnen enkele maanden gerealiseerd.

Met 1 groep 8 hebben we een BiebTopper-project uitgevoerd. Leerlingen zijn betrokken bij de bibliotheek, zij hebben geholpen in de uitlending en bij activiteiten, ze hebben filmpjes met leestips opgenomen en een bibliotheekmedewerker is 3x in de groep geweest om te overleggen hoe het ging en wat we samen konden doen. Bibliotheek, leerlingen en school waren na afloop enthousiast.

Fiep bus

Het programma tijdens de Nationale Voorleesdagen Steeds meer scholen zien het belang van lezen en willen een Bibliotheek op School.

Ouderavond social media.

BIJLAGE 2: VERSLAGEN VAN DE EXPERTINTERVIEWS

Met een aantal experts op het gebied van lezen en leesbevordering en de doelgroep 7- tot en met 12-jarigen is een interview gehouden. De Bibliotheek *op school* is het hoofdonderwerp in deze interviews omdat dit een landelijk ontwikkeld programma is waarmee bibliotheken een structurele samenwerking aangaan met het onderwijs op het gebied van lezen en leesbevordering. Deze aanpak is 'evidence based' en wordt daarom door veel bibliotheken omarmd en door alle POI's ondersteund. Bovendien maakt deze aanpak onderdeel uit van het Actieprogramma Tel mee met Taal dat door de departementen OCW, VWS en SZW is geformuleerd.

Interview met Kees Broekhof over wat bibliotheken nog meer kunnen doen, 03/12/2018

De expert laaggeletterdheid Kees Broekhof van onderzoeksbureau Sardes geeft in een telefonisch interview gehouden voor de themapublicatie geletterdheid jeugd 0-6 jaar een aantal adviezen voor de Bibliotheek *op school* in het basisonderwijs en daarnaast nog wat algemene adviezen. Deze adviezen zijn hieronder samengevat en zijn daarmee geen letterlijk citaat van wat hij heeft gezegd.

- Leescoördinatoren worden opgeleid door de bibliotheek. Dat zijn nu één of twee leraren op een school. Dit blijkt helaas te weinig te zijn. Beter is als dit als een team binnen een school opgepakt wordt die gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor en betrokken zijn bij leesbevordering zodat het breed gedragen is en niet vanuit een enkele, individuele, leraar.
- Momenteel staat het leesplan dat scholen opstellen binnen dBos, vaak met hulp van de bibliotheek, los van het taalbeleidsplan van de school. Dit dient geïntegreerd te worden vanuit het gezichtspunt dat kunnen (leesvaardigheid) en willen (leesplezier/motivatie) lezen samengaan en een geïntegreerde aanpak vereisen. Leesbevordering, wat nu onderdeel is van het leesplan, is taalbeleid. De bibliotheek zou een grotere rol moeten nemen in deze geïntegreerde aanpak.
- Het format van het leesplan is te algemeen waardoor het vaak een invuloefening wordt. Het leesplan moet meer op maat ingevuld worden per school. Hierbij dienen drie belangrijke vragen beantwoord te worden voor een school specifiek: waarom (leesbevordering op deze school), hoeveel (leesbevordering is er nodig) en hoe (gaan/willen we dit doen)?
- Bibliotheken werken vaak met losse projecten die losstaand te weinig opleveren. Beter is als bibliotheken zich richten op een hoofddoel, bijvoorbeeld een dagelijkse leescultuur bevorderen, en vervolgens daarvoor een overkoepelende aanpak opzetten. Hiervoor is een visieontwikkeling gewenst met als doel te komen tot een uitgewerkte visie over de educatieve rol van de bibliotheek. Vanuit die visie kan een bibliotheek vervolgens een geïntegreerd beleid opzetten die dit helpt te verwezenlijken.

Bibliotheken hebben naast hun traditionele, culturele, rol ook een educatieve rol gekregen. Die educatieve rol omvat onder andere de dienstverlening voor preventie van laaggeletterdheid. In dit kader vindt Kees Broekhof dat bibliotheken ook aangemerkt moeten worden als educatieve instellingen en niet enkel als culturele instellingen. Volgens hem is leesbevordering namelijk echt iets anders dan literatuur. Het laatste valt onder cultuur het eerste onder educatie. Dit voorbeeld geeft al aan dat, omdat de bibliotheek nu enkel een culturele instelling is, de speerpunten en fondsen niet overeenkomen met wat nodig is voor een echt efficiënte aanpak van preventie van laaggeletterdheid, wat begint bij de jongste doelgroep. Als educatieve instelling val je onder het juiste departement als bibliotheek die wil werken aan de preventie van laaggeletterdheid, namelijk onder onderwijs. Dit biedt mogelijk ook bredere kansen voor financiering door de overheid.

Interview met Astrid van Dam over de Bibliotheek *op school*, 17/09/2019

Astrid van Dam is adviseur van de Bibliotheek *op school* op landelijk niveau vanuit de SPN en is nauw betrokken geweest bij het opstarten van deze aanpak. Hieronder volgt een samenvatting van het interview met haar.

Uit de BOP en de Monitor resultaten blijkt dat er aanzienlijke verschillen zijn tussen de provincies. Waarin wijkt Zuid-Holland met name af?

Volgens Astrid van Dam is er een groot verschil tussen bibliotheken in de keuzes die zij maken ten aanzien van de aanpak dBos waardoor het lastig is om één op één vergelijkingen te trekken tussen bibliotheken of tussen regio's en provincies voor wat betreft het succes van de Bibliotheek *op school*. Ten aanzien van bibliotheken die niet meedoen valt het op dat er altijd dezelfde redenen hiervoor zijn: te weinig geld, te weinig mensen, andere prioriteiten.

Wat verklaart het lage bereik dat bibliotheken ook in Zuid-Holland hebben bij het speciaal basisonderwijs?

Astrid geeft aan dat in het reguliere basisonderwijs scholen sneller zelf naar de bibliotheek toe komen met vragen, bijvoorbeeld als zij zien dat een nabij gelegen school met de Bibliotheek *op school* aan de slag is gegaan. Het speciaal (basis)onderwijs vergt veel meer maatwerk omdat er grote verschillen bestaan tussen de uitdagingen en problemen waar de diverse 'speciale' scholen tegenaan lopen. Dit maatwerk maakt het lastiger voor de bibliotheek en voor de school om deze aanpak te implementeren. En tijd is vaak een beperkende factor voor bibliotheken gezien de menskracht die zij beschikbaar hebben.

Wat kan er verbeterd worden in de aanpak van bibliotheken in Zuid-Holland?

Een belangrijk verbeterpunt bij de Bibliotheek *op school* is de rol van de leesconsulent en de leerkracht. De leesconsulent dient een adviseur en gesprekspartner voor het schoolteam te zijn op het gebied van lezen en leesbevordering terwijl de leerkracht met de leerlingen aan de slag gaat op dit gebied. Echter, nu richt de leesconsulent zich nog vaak op de leerlingen. Volgens Astrid van Dam valt hier nog veel kwaliteitswinst te boeken. Zij ziet dat scholen wel weten hoe belangrijk lezen voor leesbevordering is. Maar het proces om kinderen op een productieve manier aan het lezen te krijgen is lastig. Leerkrachten zijn erg autonoom en als leesconsulent moet je van goeden huize komen om workshops te geven over hoe een schoolteam te werk dient te gaan. Die slag moet nog gemaakt worden en daarin speelt de leesconsulent een cruciale rol. Bibliotheekdirecties moeten deze slag ook faciliteren door middelen voor scholing en formatie beschikbaar te stellen. Daarnaast is het ook belangrijk om schoolteams te overtuigen van het belang van deelname aan de Monitor die de opbrengst meet van alle leesbevorderingsactiviteiten.

Wat kan er verbeterd worden in de aanpak van bibliotheken in Zuid-Holland?

Volgens Astrid van Dam is het zogeheten verrijkt vrij lezen (sessies bestaande uit boekintroductie, vrij lezen/voorlezen en reflectie/praten over het gelezen boek), de meest effectieve activiteit binnen de Bibliotheek *op school*. Er zijn veel verschillende manieren om leesmomenten volgens deze aanpak op te bouwen wat het heel flexibel maakt.

Desgevraagd vertelt Astrid het volgende over gezinsaanpak. Dit is echt maatwerk en dus tijdrovend. Ouders met kinderen met taalproblemen zijn vaak lastig te bereiken en hebben zelf ook vaak taalproblemen. Het is dus zaak om de focus op deze laagtaalvaardige gezinnen te leggen. Het heeft minder toegevoegde waarde om ouders te benaderen met kinderen die geen taalproblemen hebben en die vaak op reguliere momenten als ouderavonden al aanwezig zijn. Elke ouder van kinderen met taalproblemen die je bereikt is winst en vaak is wel bekend wie deze kinderen zijn en dus wie de ouders zijn. Grijp elke gelegenheid aan om deze ouders aan te spreken. Richt je binnen de gezinsaanpak vooral op deze ouders.

Wat is er volgens Astrid van Dam nodig om de aanpak van de Bibliotheek op school te optimaliseren?

- Bibliotheken dienen hier prioriteit aan te geven en doordachte beleidskeuzes te maken om hiermee aan de slag te gaan, met andere woorden een visie hierover te ontwikkelen;
- Er moet geïnvesteerd worden in goede leesconsulenten en hun formatie;
- Leer van elkaar als bibliotheken, van 'best practices' en mislukkingen.

Verder geeft ze over samenwerking op het gebied van leesbevordering nog het volgende aan. Betrek deskundigen in het proces, vertel je verhaal en laat je zien (op conferenties bijvoorbeeld) om zoveel mogelijk scholen te bereiken en zie de Pabo ook als partner. Laat studenten als zij stage lopen ook aandacht besteden aan leesbevordering in de klas.

Astrid vat haar verhaal als volgt samen:

Hoe gaan we het met elkaar regelen dat er genoeg goede leesconsulenten zijn en expertise is bij bibliotheken om de samenwerking met scholen goed vorm te geven. Kernwoorden hierbij zijn zichtbaarheid, profilering en vakkennis.

Interview met Mirjam Vancrayelynghe over de bibliotheek op school, 24/09/2019

Mirjam Vancrayelynghe is teamleider educatie & sociaal domein van Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta. Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta kan voor de invoering van de Bibliotheek op school als een best practice in Zuid-Holland beschouwd worden. Zij hebben vanaf het begin een bewuste strategische keuze gemaakt voor de Bibliotheek *op school*. Inmiddels doet bijna 100% van de scholen in hun werkgebied mee. Daarom wilden wij graag een interview houden met Mirjam Vancrayelynghe om uit te zoeken hoe zij de Bibliotheek op school aangepakt hebben. Hieronder volgt een samenvatting van het interview met haar.

Wat zijn succesfactoren van de Bibliotheek op school bij de Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta?

Volgens Mirjam blijkt uit de monitor het succes van de aanpak van de Bibliotheek *op school* door Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta. Zij geeft de volgende succesfactoren hiervoor aan:

- Maatwerk gericht op de situatie van de specifieke school, dit is erg belangrijk.
- Evaluatiegesprekken met schooldirecteuren, leesconsulenten, schoolbesturen en gemeenten over hoe het gaat.
- Ons uitgangspunt dat de school ontlast moet worden door de bibliotheek, bijv. door een stuk leesbevordering over te nemen, voorbeelden te geven, kennis over te dragen en te zorgen voor deskundigheidsbevordering van docenten op het gebied van lezen, leesbevordering en mediawijsheid. Hierbij sluiten wij aan bij de kerndoelen van de school, die zijn leidend.
- Het bewust kiezen voor de aanpak Bibliotheek *op school* en vervolgens de organisatie hierop inrichten en dit continu blijven doorontwikkelen.
- Belang samenwerkingspartners inzien en de relatie met deze partners goed onderhouden.
- Goed profileren: laten zien wat we doen, presentaties houden, cijfers delen.

Het komt erop neer dat de Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta de Bibliotheek *op school* er niet bij doet maar dat het echt is geïntegreerd in de bibliotheek waarbij ze ook leesconsulenten met verschillende achtergronden (zoals uit het onderwijs, theater) hiervoor hebben aangenomen om het in goede banen te leiden.

Welke activiteiten binnen de dBos aanpak zijn het meest effectief om de geletterdheid onder 7- tot en met 12-jarigen te bevorderen?

- Vier keer per jaar een structurele boekpromotie in alle klassen waarbij steeds ca. 5 boeken met verschillende thema's worden gepresenteerd aan de hand van presentaties en filmpjes. Dit blijkt effectief, zowel voor leerkrachten als voor leerlingen. Uit de uitleencijfers blijkt dat de boeken uit de boekpromotie echt worden geleend door kinderen.
- Voor leerkrachten zijn sessies met als doel deskundigheidsbevordering op het gebied van lezen, leesbevordering en mediawijsheid effectief. Zo kan een leraar een vraag hebben over begrijpend lezen en dan gaan zij met de leerkracht zitten en uitleg daarover geven.

In de monitor en BOP cijfers zien we dat er een aantal indicatoren zijn waarop de Bibliotheek op school in Zuid-Holland het wat slechter doet dan in Nederland als geheel. Het gaat hierbij om de volgende indicatoren: de uren inzet van leesconsulenten, de openingstijden van de schoolbibliotheek en het gemiddeld aantal boeken dat per leerling wordt uitgeleend. Hoe zit dit bij jullie?

Qua uren leesconsulenten blijkt de Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta boven het landelijk gemiddelde van 1,6 uur per week te zitten. Mirjam geeft aan dat bij Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta een leesconsulent gemiddeld genomen een half uur per week per groep actief is. Echter, in het kader van maatwerk passen ze dit aan de

grootte van de school aan. Op kleine scholen wordt wat meer tijd, dan een half uur, per groep per week besteed en op grotere scholen wat minder. Ook gaat 20% van de uren van de leesconsulent naar ontwikkeling ten dienste van alle scholen.

Het aantal uitgeleende boeken van de schoolbibliotheek is bij hen 8 boeken per leerling wat gelijk is aan het gemiddelde voor Zuid-Holland dat onder het gemiddelde voor Nederland ligt (11 boeken). Mirjam geeft aan dat 8 boeken voldoende zijn, onder andere omdat er ook een verdiepingscollectie in de bibliotheekvestigingen zelf is. De uitgeleende boeken in de verdiepingscollectie zitten daarmee niet in het gemiddelde van 8 boeken. Met deze verdiepingscollectie zorgen ze voor maatwerk. In de schoolcollectie zelf is 80% van de boeken onderdeel van de basiscollectie die hetzelfde is voor alle scholen. Echter, 20% van de boeken in de schoolcollectie is specifiek aangepast aan de desbetreffende school en leerlingen, dus ook daar zit nog een stuk maatwerk.

Het speciaal basisonderwijs wordt slecht bereikt in Nederland en ook in Zuid-Holland. Is dat herkenbaar?

Mirjam geeft aan dat het bij hen goed gaat. Zij hebben maatwerk hoog op hun agenda staan en juist bij het speciaal onderwijs, waar de problematieken zeer divers zijn, pakt dat goed uit. Daarnaast is deskundigheid heel belangrijk en ze hebben oud-leerkrachten uit het speciaal onderwijs in dienst die ook met deze scholen aan de slag gaan. Ze kijken ook echt welke leesconsulent bij welke school past.

Wat zijn naast de scholen en de gemeente belangrijke samenwerkingspartners voor de Bibliotheek op school?

- Welzijnsorganisaties
- Centrum voor Jeugd en Gezin
- Lea overleg: Lokaal educatieve agenda, een multidisciplinair overleg
- Rox overleg: multidisciplinair overleg tussen maatschappelijk werk, kinderopvang, peuterspeelzalen, centrum voor jeugd en gezin en scholen. Dit zijn allemaal belangrijke partijen.
- IKC: Integrale Kind Centra, die kwamen in het werkgebied opeens opzetten en daar is de Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta op gaan inspelen door de verbinding te leggen met de Bibliotheek *op school*.

Wat hebben bibliotheken nodig om de Bibliotheek op school tot een succes te maken?

- Een visie
- Bewuste keuzes maken die gericht zijn op de langere termijn
- Structurele lange termijn samenwerking met de gemeente
- Meerwaarde aantonen, profileren
- Een lange adem.

Als knelpunt ervaart Mirjam wel dat de bedrijfsvoering steeds lastiger wordt nu de Bibliotheek op school bij hen steeds groter wordt.

Gezinsaanpak, speelt dat bij jullie ook?

Ja, komt al terug in onze doorgaande lijn dienstverlening. Denk aan de VoorleesExpress, VVE dienstverlening, dBos doorverwijsfunctie naar het Taalhuis. De ingangen in het onderwijs zijn hierbij heel belangrijk want daar kom je in contact met laagtaalvaardige ouders. Daar moet een verbinding mee worden gemaakt, bijvoorbeeld met het doorverwijzen naar het DigiTaalhuis. Wij zijn aan het kijken of we nog een soort tussenvorm voor het DigiTaalhuis kunnen vinden aangezien het DigiTaalhuis voor 15+ is en de Bibliotheek *op school* po tot en met 12 jaar. Gezinsaanpak staat bij ons op de agenda maar we zijn nog zoekende naar een goede aanpak.

Interview met Stieneke Eising, opleidingscoördinator de Bibliotheek op school, 08/10/2019

Stieneke Eising is HRD-adviseur vanuit het leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen dat wordt uitgevoerd door penvoerder Stichting Lezen en mede-uitvoerder de KB. Vanuit deze functie heeft ze een coördinerende rol bij het opleidingstraject van bibliotheekmedewerkers die betrokken zijn bij de Bibliotheek op school en BoekStart. Daarmee coördineert zij de hele doorgaande leeslijn op het terrein van HRD. We hebben haar vragen gesteld over de expertise en de inzet van onder andere (voor)leesconsulenten en het opleidingsprogramma voor leesbevordering.

Hoe heeft de bouwsteen Expertise binnen de Bibliotheek op school zich ontwikkeld vanaf de start tot nu?

Destijds is het begonnen met een training voor bibliotheekmedewerkers in het primair onderwijs, dat waren de 'onderwijsspecialisten' van nu, waarin meteen al een aantal thema's werden opgepakt die nu nog steeds in de opleidingen zitten: onderwijslandschap, literatuurlandschap, ondernemerschap en gespreksvaardigheden. Deze training is toen vrij snel geprofessionaliseerd in samenwerking met een hogeschool tot een training op hbo-niveau. In een eerder stadium was al contact gezocht met het ROC voor het ontwikkelen van een training tot leesconsulent op mbo 4+ niveau. Het idee erachter was dat de leesconsulenten de uitvoerders zijn in de school en de onderwijsspecialisten een tactische laag vormen die het leesbevorderingsbeleid in de bibliotheek bepalen en contact onderhouden met de strategische laag op de scholen.

Nadat er 130 adviseurs educatie waren opgeleid leek deze markt verzadigd. Vanaf 2017 is de opleiding opgeknipt in losse modules, zodat de educatie adviseurs zelf kunnen bepalen in welke onderwerpen zij zich willen scholen. De modules zijn te zien in het stapelschema opleidingen, dat in de [toolkit](#) van de Bibliotheek op school staat. Langzamerhand is dit nog uitgebreid met diverse trainingen, waaronder didactiek, omdat daar veel vraag naar was. Deze vraag loopt nu weer wat terug omdat er tegenwoordig veel zij-instromers zijn vanuit het onderwijs die deze kennis al hebben.

Tegenwoordig is er veel aandacht voor de positioneringsvaardigheden van de leesconsulent waar de training 'Van uitvoerder naar gesprekspartner' op inspeelt: hoe zet ik mij zelf neer in de school zodat ik zichtbaar ben, een aanspreekpunt wordt en een gesprekspartner ben voor het onderwijsteam met betrekking tot het leesbevorderingsbeleid? We hebben ook een module ontwikkeld die zich richt op leesplezier voor kinderen met leesproblemen. Daar is veel belangstelling voor, zowel vanuit leesconsulenten als vanuit scholen. Het ontwikkelen en aanpassen van opleidingen is een continu proces waarbij we trainingen zoveel mogelijk laten aansluiten op de ontwikkelingen in de praktijk en de samenleving. Zo reviseren we op dit moment de training leesconsulent, omdat de eerdergenoemde zij-instromers een hoger niveau hebben dan mbo 4+ en we willen dat de training hun ook voldoende uitdaging biedt.

Zijn er leerpunten en/of knelpunten?

Trainen heeft altijd twee kanten: wat zijn de leervragen van de medewerkers en wat zijn de eisen vanuit het programma en de werkgever aan de medewerkers. Die laatste komen voort uit de visie van de Bibliotheek op school maar ook vanuit de visie van de bibliotheek zelf over hoe het programma vertaald wordt naar de uitvoering. In de praktijk blijkt dat bibliotheken onderling nogal verschillen in hun visie over leren en ontwikkelen en hoe gestructureerd ze daarmee bezig zijn. We zien dat die visie vaak ontbreekt. Ook geormerkte tijd voor ontwikkeling binnen je werk is een aandachtspunt. Zo heeft bijna geen enkele Bibliotheek op school een opleidingsplan voor hun medewerkers die werken met de Bibliotheek op school.

Kansen

Momenteel is er veel aandacht vanuit de politiek en het onderwijs voor lezen. Denk daarbij aan het rapport van de Onderwijsraad & de Raad voor Cultuur en het rapport van de Taalunie. Wat dat betreft hebben bibliotheken het tij mee. Wil je je echt goed positioneren als bibliotheek? Zet dan vooral in op het verbeteren en uitdragen van de expertise. 'Be good and tell it', weet wat er speelt in het onderwijs, zorg dat je complementair je diensten kunt aanbieden, wees flexibel, zorg voor expertise en wees maximaal betekenisvol als bibliotheek voor een school met de kennis van lezen, boeken, media en collecties die je in huis hebt. Leerkrachten kunnen dat zelf nooit allemaal bijhouden, dat is ook niet hun rol, dat is bij uitstek een taak voor leesconsulenten.

Momenteel is er een groot tekort aan leerkrachten in het onderwijs. Liggen daar nog kansen voor bibliotheken?

Dan zou je veel meer in de richting van vakleerkrachten moeten denken en daarvoor moet het roer nog een paar keer om in het onderwijs. Bibliotheken kunnen beter werken vanuit hun eigen kracht met kennis over lezen, de collectie, goede projecten en daarmee scholen ondersteunen. Je moet de bibliotheek als losse organisatie op de kaart blijven zetten en niet gaan werken als vervanger van. Ik zie meer nut in aankomende leerkrachten op de pabo's opleiden in de aanpak van de Bibliotheek *op school* en leesplezier zodat het belang van leesbevordering al tijdens hun studie op het netvlies komt.

Wat is er op tactisch niveau nodig om de Bibliotheek op school op langere termijn tot een succes te maken?

Een duidelijke visie van de bibliotheek over de rol die je kunt vervullen in het educatieve werkveld en wat daarvoor nodig is aan middelen en expertise. Het lijkt er nu weleens op dat er op MT niveau geen goed beeld is van wat een leesconsulent doet, wat er allemaal bij komt kijken en wat je ervoor in huis moet hebben. Zorg er als directie voor dat leesconsulenten de tijd en expertise hebben om betekenisvol te zijn voor het onderwijs. En zorg ervoor dat de onderwijsspecialisten weten hoe ze de Bibliotheek op school over het voetlicht kunnen brengen. Daar is ook een training voor: 'Onderwijsrelaties bouwen en borgen', waarin je vanuit eigen cases met elkaar aan het werk gaat. De interesse voor deze training is nog beperkt. Misschien komt dat doordat het om een gedragstraining gaat en niet, zoals vaak, om een kennistraining.

Wat ook heel erg belangrijk is, is de visie op preventie en curatie. Je ziet nu dat er weer erg wordt ingestoken op curatie. Maar juist de verbinding tussen die twee, en dat je via preventie veel kunt voorkomen, is van belang. Kunst van Lezen heeft op strategisch niveau een ondersteuningstraject voor directies van bibliotheken opgezet zodat de verbinding tussen preventie en curatie van laaggeletterdheid, met name rond taalarme gezinnen, zichtbaar wordt in het beleid van bibliotheken die daarop willen inspelen. En neem ook de toeleiders, zoals scholen, gemeente, etc.) mee in je aanpak: trek gezamenlijk op en deel je expertise.

Hoe komt het dat deze zaken nog niet goed voor elkaar zijn?

In het begin is er te weinig aandacht geweest voor de financiële onderbouwing. Als je kijkt waar de Bibliotheek *op school* het meest succesvol is, dan zijn dat de plekken waar heldere afspraken zijn gemaakt tussen bibliotheek, school en gemeente over beleid en financiering op de lange termijn. Veel bibliotheken hebben deze aanpak aanvankelijk toch meer met een kort termijnstrategie ingezet zonder de exploitatie goed uit te werken voor de langere termijn. Bovendien staat de doelgroep jeugd soms nog niet genoeg op het netvlies bij bibliotheken, terwijl inmiddels meer dan 65% van de leden bestaat uit jeugd. Verder profileren bibliotheken zich nog niet genoeg. Dat begint wel te veranderen, mede door de nieuwe groep zij-instromers.

Welke rol zie je voor MT-leden of educatie specialisten?

Je moet educatie heel scherp op de kaart zetten en je leesconsulenten goed ondersteunen, vooral de grote groep zij-instromers die binnenkomt en zaken anders aanpakt. Deze groep moeten we vast zien te houden. Dat betekent wel dat je ze interessant werk moet bieden, verantwoordelijkheden moet geven en daarvoor naar behoren moet belonen. Daar schort het soms nog aan.

Wat zou je bibliotheekdirecties nog meer mee willen geven, en wat nog niet genoemd is, met betrekking tot het toekomstbestendig maken van de Bibliotheek op school?

Duidelijke keuzes maken en deze vertalen naar beschikbare middelen. Breng focus aan, ook al is dat lastig gezien het brede takenpakket van bibliotheken, maar durf te kiezen. Zet daarbij ook een langere termijn strategie uit waarbij je mensen, middelen en facilitering borgt zodat je resultaatgericht kunt werken.

Educatie zou bij deze keuzes op één moeten staan gezien het belang van een leven lang ontwikkelen. Preventie is daarbij ook erg belangrijk. De bibliotheek is nagenoeg nog de enige 'petloze' organisatie zonder commerciële of ideologische belangen die voor iedereen open staat en die hierin een belangrijke rol kan spelen. De situatie voor lezen is nog nooit zo gunstig geweest als nu met de belangstelling vanuit de politiek en het onderwijs en de middelen die beschikbaar worden gemaakt. Maak daar gebruik van.

Interview met Linda Haagsma, leescoördinator bovenbouw basisschool, 17/10/2019

Linda Haagsma is leescoördinator bovenbouw en leerkracht groep 8 op de openbare basisschool Klim-Op in Capelle aan den IJssel. Wij hebben haar geïnterviewd om ook vanuit een school de ervaringen met leesbevordering te horen.

Wat zijn succesfactoren van leesbevordering via de Bibliotheek op school bij de Klim-op?

Dat de kinderen meer in aanraking komen met boeken en dat ze elke dag lezen. We hebben best veel kinderen op school die thuis geen rijke taal- of leesomgeving hebben. Doordat we veel verschillende soorten boeken hebben ontdekken ze ook welke boeken ze leuk vinden wat het leesplezier bevordert.

We hebben ook leerlingen die de bibliotheek draaien en dat is zeker een succesfactor, ze zijn zeer enthousiast.

Welke leerpunten zijn er door de tijd heen geweest?

Wij geven ook boeken mee naar huis. Soms zie je die een half jaar niet meer terug terwijl die boeken al die tijd ook niet gelezen worden.

In de bibliotheek die door kinderen gedraaid wordt hebben we geleerd dat het belangrijk is dat er wel een volwassene bij is.

Verder zijn voldoende boeken en genoeg variatie in de boeken belangrijk. Daar zijn de boekToers heel fijn voor. In het begin hebben we veel geïnvesteerd in informatieve boeken en veel B-boeken. Maar tegen de tijd dat de kinderen in groep 8 zaten hadden ze het allemaal wel gehad en was er niet zoveel keus meer. Maar ook kinderen die net beginnen met lezen, die boekjes zijn zo uit en dan hadden ze ook niet veel keus meer.

Wat zijn je ervaringen met de voortrekkersrol van leescoördinator binnen de school? Wat gaat hierbij goed en wat gaat wat minder goed?

Wat goed gaat is het stimuleren van collega's om boeken te promoten onder de kinderen en om voor te lezen en om kinderen ook andere boeken te laten kiezen zoals een strip of een informatief boek in plaats van alleen leesboeken.

Wat ik zelf heel lastig vind is dat ik fulltime voor de klas sta waardoor het lastig is de kinderen die de bibliotheek draaien te begeleiden.

Hoe ervaar jij de samenwerking met en tussen de leraren?

Er is veel draagvlak en op deze locatie doet iedereen er aan mee. Activiteiten worden als prettig ervaren.

Hoe ervaar jij de samenwerking met de Bibliotheek?

In principe als heel prettig en als ik vragen heb kan ik altijd mailen en krijg ik snel antwoord, dat is heel fijn. Wel zijn er de afgelopen jaren wisselingen geweest in medewerkers bij de bibliotheek en dan merk je dat het lastig is om de planning van de school en bibliotheek op elkaar af te stemmen. Wij plannen al vaak 2 maanden van tevoren een activiteit. Bij nieuwe medewerkers bij de Bibliotheek merken wij vaak dat ze pas contact opnemen als de activiteit moet plaatsvinden. Dus planning is wel een aandachtspunt.

Ben je tevreden met de beschikbare collectie (waarom wel/niet)?

Van de C-boeken hebben we veel oude titels die ik graag vernieuwd zou willen zien en hetzelfde geldt voor de

informatieve boeken. Het vinden van nieuwe informatieve boeken voor jonge kinderen is heel lastig. Dan verval je al snel in de oude kijkdoos boekjes maar die zijn echt heel oud. De A- en B-boeken en de prentenboeken zijn echt super. Over de kast voor de prentenboeken ben ik niet zo tevreden. Dat is meer een bak waar ze in moeten graaien terwijl kinderen graag de voorkant willen zien.

Wat zijn de ervaringen met de uitleningen via kinderen zelf?

De kinderen vinden het heel leuk en kijken er echt naar uit. Wat we wel gemerkt hebben is dat iedere keer als we controleren er altijd een grote groep boeken is dat niet goed is ingenomen of uitgeleend. Ik weet niet of dat aan de kinderen ligt of aan het systeem maar het gaat vaak mis. Ze doen in ieder geval heel erg hun best.

Een volwassene erbij is handig omdat soms een kind niet luistert naar wat de leerling die de bibliotheek draait zegt. Met jongere kinderen gaat dat altijd wel goed die luisteren wel naar de oudere leerlingen maar een enkele keer kan een wat ouder kind dwarsliggen en dan is het handig als er een volwassene bij is.

Welke activiteiten binnen de Bibliotheek op school aanpak zijn het meest effectief om de geletterdheid onder 7-tot en met 12-jarigen te bevorderen?

- De Kinderboekenweek
- De Voorleeswedstrijd
- Voorlezen kleuters (collega's die voorlezen of kinderen uit groep 8 die bij kleuters voorlezen)
- De Boekpromotie
- Het dagelijks voorlezen
- Het zorgen voor een goede leesomgeving met veel keuze in de bibliotheek

We kijken ook goed naar de Monitor. Zo bleek daar een keer uit dat de meiden vonden dat er niet genoeg meidenboeken waren en toen hebben we daar wat aan gedaan. Zo hebben we naar aanleiding van de Monitor meer verbeteringen kunnen doorvoeren.

Zie jij, met alle ervaring die je nu hebt, veranderingen bij de kinderen op het gebied van lezen en taal n.a.v. de activiteiten?

Ja, zeker. Je merkt dat kinderen enthousiaster worden voor het lezen, dat ze zich echt verdiepen in een boek. Je ziet ook dat ze zich ervan bewust worden dat ze meer woorden leren door veel te lezen. We zien ook dat we ieder jaar in de monitor hoog scoren ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Hoe betrekken jullie ouders bij het lezen en de leesmotivatie van kinderen. Wat zijn jullie ervaringen daarmee?

We proberen altijd bij de kennismakingsgesprekken met de ouders, aan het begin van het schooljaar, ze te stimuleren met kinderen naar de grote bibliotheek te gaan. Maar ook om ze kinderen de boeken te laten lezen die ze vanuit de schoolbibliotheek mee naar huis nemen, we geven daar ook tips voor. We proberen bij de Kinderboekenweek ook ouders te betrekken om voor te lezen. Maar in de praktijk blijkt dat slechts een enkeling onder de ouders hier enthousiast voor is, het blijft lastig. We zien bij ons ook veel ouders die prioriteit geven aan het hoofd boven water houden waardoor voorlezen niet hoog op de agenda staat.

Wat beveel je andere scholen aan voor wat betreft leesbevordering?

Open staan voor alle soorten boeken en niet alleen leesboeken, dus ook voor prentenboeken, informatieve boeken etc. Want leesplezier moet de basis zijn en het moet geen moeite worden.

Zorg voor een collecte die groot genoeg is en met voldoende variatie. Je moet er ook actief mee bezig blijven, voorkomen dat het stil valt. Elk jaar een activiteitenplan hebben.

Heb je nog adviezen voor de bibliotheek voor wat betreft hun samenwerking met scholen?

Je ervan bewust zijn dat niet iedereen (leerkrachten, ouders) lezen als prioriteit heeft.